บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

ในปัจจุบันเรามักเห็นข่าวตามสื่อ ที่นำเสนอเนื้อหาปัญหาวัยรุ่นในรูปแบบต่างๆ หลายปัญหาที่เกิดขึ้นจะเห็นได้ว่าเป็นสิ่งที่อาจเห็นกันอย่างชินตาในสภาพสังคมปัจจุบัน ทั้งที่สิ่งเหล่านี้ก็สร้างผลกระทบไม่ใช่เพียงเฉพาะกลุ่มคนบางกลุ่มเท่านั้น แต่ได้กระทบต่อสังคมรอบด้าน ทั้งทางตรงและทางอ้อม ดังจะเห็นว่าผู้ที่ถูกผลกระทบทางตรงอันได้แก่กลุ่มคนผู้ก่อปัญหาและผู้เคราะห์ร้ายในเหตุการณ์ซึ่งไม่ได้รับรู้ต้นตอเรื่องราวที่เกิดขึ้นแต่กลับเป็นเหยื่อความรุนแรงก็มีให้เห็นบ่อยครั้ง ในทางอ้อม เกิดการเอาอย่างจากกลุ่มคนที่มีวุฒิภาวะต่ำไม่รู้จักแยกแยะประกอบกับความด็กคะนองเมื่อกลุ่มคนพวกนี้มารวมตัวกัน สิ่งเหล่านี้เกิดบ่อยครั้งขึ้นเรื่อยๆเมื่อสภาพพื้นฐานทางสังคมนั้นเปลี่ยนไปจากอดีตโดยที่เรามองข้ามสิ่งที่เป็นหลักยึดเหนี่ยวและบ่มเพาะสภาพจิตใจของเยาวชนแต่กลับได้เน้นไปที่การเอาตัวรอดจากสภาพเศรษฐกิจและการสร้างฐานะความมั่นคงของครอบครัวเป็นหลัก แต่ไม่ได้คำนึงถึงผลเสียต่อการไม่เอาใจใส่เยาวชนในครอบครัว การต้องทำงานต่างถิ่นหรือความจำเป็นด้านการงานมีส่วนมากที่ทำให้เกิด การเปลี่ยนแปลง จากโครงสร้างครอบครัวขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยว ทำให้สถาบันครอบครัวไทยดั้งเดิม ซึ่งมีบทบาทในการอบรมสั่งสอนและขัดเกลาสมาชิกในครอบครัวได้ถูกลดบทบาทลง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมต่างๆของบุคคล สภาพดังกล่าวนับว่าชัดเจนและรุนแรงขึ้นในกลุ่มวัยรุ่นของสังคมปัจจุบัน วัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่มีพฤติกรรมเป็นนักเลงส่อไปทางอันธพาล มีกิริยาท่าทางแข็งกระด้างก้าวร้าว วาจาหยาบคาย บ้างก็แสดงออกด้วยการแต่งกายและกิริยาขัดต่อสายตาผู้พบเห็น

การอบรมเลี้ยงดูในสถาบันครอบครัว บิดา มารดา หรือผู้ปกครองนอกจากจะเป็นผู้ให้กำเนิดแล้วยังมีบทบาทสำคัญยิ่งในการช่วยหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็ก ตั้งแต่เด็กจนโต ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เด็กก้าวร้าวโดยเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูคือ บิดา มารดาหรือผู้ปกครองและตามใจลูกมากเกินไป ทำให้เด็กหวังและต้องการจะได้สิ่งต่างๆจากเพื่อนให้ตามใจตนเอง เช่นเดียวกับการได้รับจากบิดามารดา บางครั้งบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บังคับเข้มงวดกวดขันมากเกินไป ทำให้เด็กเก็บกดความรู้สึกที่ไม่พึงพอใจได้ แล้วมาแสดงกับเพื่อนๆหรือผู้อื่น และเด็กรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นจากบิดามารดา ทำให้ไม่มีความสุข

ปัญหาความรุนแรงในกลุ่มวัยรุ่นมีมานานแล้ว แต่เดิมปัญหานี้มักจะเป็นไปในลักษณะของการยกพวกตีกันระหว่างกลุ่มวัยรุ่นต่างสถาบัน/สี โดยเฉพาะในกลุ่มอาชีวะ แต่ปัญหาความ

รุนแรงในปัจจุบันได้แผ่ขยายออกไปยังกลุ่มวัยรุ่นที่อายุน้อยลง เช่น การทำร้ายร่างกายกันในโรงเรียน และยังขยายออกไปเป็นการใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหา เช่น การใช้ความรุนแรงเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับความรัก ประเด็นความรุนแรงของวัยรุ่นตกเป็นข่าวหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์รายวันตลอดมา จากสภาพปัญหาดังกล่าว

จากประสบการณ์ของผู้วิจัย ซึ่งได้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ ประกอบด้วยสถานศึกษาเขตอำเภอ 5 อำเภอได้แก่ อำเภอเมือง โกรกพระ ชุมแสง เก้าเลี้ยวและพยุหะคีรี มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น 233 โรงเรียน เป็นโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) จำนวน 19 โรงเรียนทั้งที่เป็นโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 8,307 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1:2550) นับว่าเป็นจำนวนมาก จึงย่อมที่จะเกิดปัญหาระหว่างนักเรียนบ่อยครั้ง ผู้วิจัยเอง ได้รับรู้ถึงปัญหาการทะเลาะวิวาท พูดจาท้าทายยกพวกชกต่อยกัน รวมถึงปัญหาทางชู้สาวของนักเรียนภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบันกันด้วย เช่น มีการถ่ายคลิปวีดีโอของนักเรียนที่ทะเลาะตบตีกัน รุมทำร้ายร่างกายและใช้ถ้อยคำที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้เกิดบ่อยครั้งขึ้นตามความก้าวหน้าของสังคมแห่งเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีส่งต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 อันเนื่องจากเป็นสภาพที่ปรากฏนั้น ผู้วิจัยได้รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตรง บางเหตุการณ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยได้คลุกคลีกับเยาวชนกลุ่มนั้น การรับรู้กระทั่งวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่อการเกิดปัญหาในหลายๆ ด้าน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้ปรับพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นซึ่งอันจะเกิดผลดีเกี่ยวกับความต่อเนื่องในการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ อีกทั้งลดปัญหาสังคมที่จะตามมาจากความรุนแรงของพฤติกรรมนั้นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาและเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1

2. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยทางสังคมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

2. ปัจจัยส่วนบุคคล จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 เพศของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2.2 ระดับชั้นของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2.4 สถานที่พักขณะเรียนของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2.5 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

2.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดาของนักเรียนที่แตกต่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัวและปัจจัยทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 โดยมีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ปีการศึกษา 2550 จำนวนโรงเรียนทั้งหมด 19 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 8,307 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Two-Stage Sampling จำนวน 350 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ตัวแปรที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1 ซึ่งได้แก่

3.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

- เพศ
- ระดับชั้น
- ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- สถานที่พักขณะเรียน
- สถานภาพสมรสของบิดามารดา
- สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว
- ความวิตกกังวล
- ความเครียด
- ความเก็บกด

3.1.2 ปัจจัยด้านสังคม

- การดูแลของสถานศึกษา
- อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน
- อิทธิพลของสื่อ

3.1.3 ปัจจัยด้านครอบครัว

- การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา
- ฐานะทางเศรษฐกิจ

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1

2. เป็นข้อสนเทศให้แก่ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้อง ที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขและป้องกันพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมการตอบสนองของนักเรียน ที่กระทำต่อบุคคลหรือสิ่งของให้ได้รับความเจ็บปวด บาดเจ็บหรือเสียหาย โดยมีการแสดงออกทางด้านร่างกายหรือวาจา แล้วทำให้บุคคลเดือดร้อนทั้งทางกาย จิตใจหรือทรัพย์สิน

2. ปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถานที่พักขณะเรียนสถานภาพสมรสของบิดามารดา สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความวิตกกังวล ความเครียด ความเก็บกด

3. ปัจจัยด้านครอบครัว ซึ่งได้แก่ การดูแลของสถานศึกษา อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน อิทธิพลของสื่อ

4. ปัจจัยทางสังคม ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ

5. ความวิตกกังวล หมายถึง สภาวะจิตใจหรืออารมณ์ความรู้สึกของนักเรียนที่มีความกระวนกระวาย ไม่สบายใจ หวาดระแวง ไม่มั่นใจในตนเองเกิดความรู้สึกสับสน จิตใจปั่นป่วน มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ กิริยาแข็งกระด้าง ไม่โอนอ่อนผ่อนตามผู้อื่น หรือดื้อรั้นยืนกรานในสิ่งที่คิด เกิดความกลัวในสิ่งที่หาสาเหตุไม่ได้ รู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตตนเอง

6. ความเครียด หมายถึง ภาวะที่ร่างกายและจิตใจผิดปกติไป อันเนื่องมาจากปัจจัยภายในและภายนอก ทำให้เกิดความผิดหวัง ความขัดแย้งในใจ ความท้อแท้และเบื่อหน่ายในชีวิต

7. ความเก็บกด หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนได้รับมาตั้งแต่เล็ก จากการจัดระเบียบของครอบครัวที่เป็นการบังคับมากเกินไป จึงต้องแสดงตนเพื่อเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน พ่อแม่หรือผู้ปกครอง

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยที่ได้ของนักเรียนในระยะ 1 ภาคเรียนที่ผ่านมา หรือผลการเรียนภาคเรียนที่ 1/2550

9. สถานที่พักขณะเรียน หมายถึง สถานที่ที่เป็นที่พักอาศัย กิน อยู่ หลับนอนเป็นประจำทุกวันขณะเรียนหนังสือ

10. การดูแลของสถานศึกษา หมายถึง สภาพที่นักเรียนรับรู้จากการเข้าไปศึกษาในสถานที่นั้นๆ แล้วแสดงความรู้สึกออกมาต่อเพื่อน และครู

11. อิทธิพลของกลุ่มเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของกลุ่มเพื่อนต่อบุคคลอื่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว หยาบคาย ล้อเลียน รังแกผู้อื่น ทำให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน และตนเองจะได้รับคำชมเชยเมื่อปฏิบัติตามเพื่อน

12. อิทธิพลของสื่อ หมายถึง การปฏิบัติตนที่มีลักษณะกระทำตามตัวอย่างของสื่อ ซึ่งนำเสนอเรื่องราวที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ คลิป เกมส์ต่างๆ

13. การอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา หมายถึง การกระทำที่แสดงการดูแลและเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูนักเรียนซึ่งปฏิบัติต่อนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดนี้ศึกษาทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านสังคม และปัจจัยด้านครอบครัว ที่คาดว่าจะส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1